

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 44.

Fylke: Nord-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Grong.

Emne: Veving.

Bygdelag: Namdalen.

Oppskr. av: Martin Bjerken.

Gard: Bjerken.

(adresse): Ø y h e i m .

G.nr. 2. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Av eige røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mest alt tøy til klær vart veve i bygda i den eldre tid. Til mannsklær var det vadmålet - tvitrea - som kunde vera både toskaftes rett og slett vevnad og so kunde det vera firskaft eller vennvevnad som det var benemnt. Av tvitre var mest all mannfolkklea gjort. Det heitte tvitredrakt og både dei vaksne og guttongane hadde tvitredrakt. Før det vart høve til å kjøpa døffelt ty eller der det kunde vera knapt om pengane vart ogso tvitrea brukt til overfrakkar og til støypkoster som var eit nasjonalt og mykkje brukt ytterty millom gamkarane. Namnet støypkofte kom av at plagget var gjort slik at det måtte over hovudet som ei mansjetsjorte når ein skulde ta kofta på seg.

Kvinnfolklærne var ogso gjort av heimevevnad og var ullstoff og lin eller bomuldstoff. Ullstoffet var halvulltøy med lin eller bomuld i renningen og ullgarn i innslettet. Bomullstoffet var av berre bomuld og riktig gamal tid var det lin av heimeavl dei brukte. Ullstoffet var både toskaft og fireskaft vevnad. Når det var fireskaftvevnad var det vennty som kvinnfolka kunde bruka til koftar og vennstoffet vert brukt av

mannfolka til sommarklær. Kjoletyet var toskaftvevnað men det var med to trådar i skeia som dei kalla det. Og so vov dei kvitstoff som var vennvevnað og vart brukt til unnerklær for både menn og kvinner og kvitt bomuldstøy med venn vart brukt likeins til unnerklær for både menn og kvinner.

Unnertøyet for menn var unnerbukser og dei som brukte ullsjorter vart ^{dei} gjort av kvitt ullstoff og kvinnfolka brukte bukser av ullstoff då den tida kom at dei tok til å bruka bukser. Unnertøyet som ogso kunde vera av grått ullstof vart brukt av både menn og kvinner. Av bomuldstoffet bruke både menn og kvinner samma slags unnertøy ullstoffet om vinteren og bomuldstoffet om summaren. Til sjorter for mannfolka og til serkar for kvinnorna vart brukt heimvove læret. I den eldste tid linlæret av heimavla lin og seinare av bomuld. Dette læret var tosjefta rett og slett vevnað.

Alt lakanlæret og læret til putevar var ogso heimevove læret inntil ein fækk læret i butikkane.

Dukar og serviettar vov dei heime og då måtte det vera heimavla ^{lin} til det bruk. Dei som var flinke med væven vov desse ting i drøiel i vakre mønstre og det finns enno heimevove dukar ein og annan stad i bygda. Vevemåten her kan ein ikkje beskriva då den var etter eit eige system og dei brukte til meir kunstvevnað det dei kalla kontramars. Dette kalla dei dreielsvevnað. Håndklær var ogso heimevovne og då brukte dei lingarn og vevnaden var vennvevnað.

Åklevevnað var det mange som kunde og den var rekna millom dei meir vanskelege vevemåtar. Men ogso når det gjaldt denne vevnað var dei flinke både i far- og mønstre. No er det vevnað meir og meir lukt bort

8981

gar og mønster. No er åklævevnaden meir og meir lakt bortdå folk etterkvart har slutta med bruken av skinfellar som sengety. Men åklævevnaden kan bli brukt når ein vil ha seg eit bordteppe i nasjonal stil.

Dei stedefne namn på vevemåter skulde vera teke med her men dei er mykkje godt ulike i dei ymse bygder utover fylket.

Nemningar på mønster og bordar som kunde vera serlege for bygda her ein ikkje greie på anna enn at det kunde vera fleire kulørar i renningen og i innslutte so tøyet kunde bli både rannutt og rututt men nokko sernamn på dett trur ein ikkje at det var. Om det kunde vera i kunstvevnaden er ikkje kjendt.